Sefydliad Safonau
Masnach Siartredig

MANIFFESTO'R CTSI

HELPU CYMUNEDAU A BUSNESAU LLEOL I FFYNNU

www.tradingstandards.uk

RYDYM YN GALW AR Y LLYWODRAETH NESAF I:

Adeiladu gwasanaethau Safonau Masnach i ddiogelu'r defnyddwyr a busnesau sy'n ufudd i'r gyfraith yn well.

- Wneud buddsoddiad ychwanegol graddol mewn gwasanaethau Safonau Masnach y bydd yn codi i £100 miliwn ar ôl 4 blynedd.
- Adolygu'r model ariannu presennol ar gyfer Safonau Masnach gyda golwg ar ei osod ar sylfaen fwy cynaliadwy. Ddarparu buddsoddiad o £14 miliwn ar gyfer cronfa Brentisiaethau bwrpasol i greu 300 o leoedd prentisiaeth ar gyfer gwasanaethau Safonau Masnach ledled y DU.
- Gynnig £20 miliwn i gryfhau adnoddau Safonau Masnach ar gyfer Awdurdodau Lleol gyda phorthladdoedd a ffiniau yn eu hardal a gwella pwerau Safonau Masnach fel y gall yr Awdurdodau Lleol hyn fynd i'r afael yn effeithiol â'r cynhyrchion anghyfreithlon ac anniogel sy'n dod i mewn i'r DU.
- Ystyried gwneud cymhwysedd diogelwch cynnyrch yn statudol, er mwyn sicrhau bod gan swyddogion gorfodi diogelwch cynnyrch, gymwysterau addas a'u bod yn cynnal eu harbenigedd.

Greu defnyddwyr mwy hyderus wrth roi lefelau uwch o amddiffyniad ar waith.

- Gynnwys hawliau defnyddwyr a materion ariannol yn y meysydd llafur Dinasyddiaeth ac Addysg Bersonol, Cymdeithasol, Iechyd ac Economaidd (ABCh) neu eu hymgorffori yn y cwricwlwm cenedlaethol craidd ar gyfer pobl ifanc 14-18 oed.
- Benodi Hyrwyddwr Defnyddwyr yn y Llywodraeth i fod yn gyfrifol am ddarparu cyfeiriad strategol mwy cydlynol ynglŷn â materion diogelu defnyddwyr.
- Gynnal dadansoddiad o ddata niwed defnyddwyr er mwyn datblygu darlun cyffredinol o'r peryglon a'r niwed y mae defnyddwyr yn eu hwynebu.
- Gefnogi trefniadau rhannu data a gwybodaeth yn well rhwng sefydliadau a busnesau er mwyn helpu Safonau Masnach i dargedu eu hadnoddau'n fwy effeithiol a gwella canlyniadau i ddefnyddwyr.
- Adolygu achosion o atgyweirio i'w gwneud yn haws i fusnesau a defnyddwyr lywio'r agwedd hon.

Ddatblygu system reoleiddio sy’n cefnogi arloesedd a thwf busnes.

- Bennu strategaeth economaidd amlwg ar gyfer cynhyrchion gwyrdd sy’n diogelu defnyddwyr yn bwysicaf.
- Gyflwyno cynlluniau trwyddedu ar gyfer busnesau y sectorau gwella cartrefi, cerbydau modur a busnesau ynni gwyrdd.
- Leihau’r gwahaniaethau rheoleiddiol rhwng y DU a’r UE a galluogi cyfnewid gwybodaeth parhaus y DU gyda grwpiau cydweithredu allweddol yr UE.
- Symleiddio’r system reoleiddio diogelwch cynnyrch trwy geisio cydnabod asesiadau cydymffurfiad â’r UE.
- Gyflwyno dyletswyddau cyfreithiol amlwg ar farchnadoedd ar-lein yn unol â’r rhai i fusnesau ar-lein, fel y’i eglurir yn Neddf Diogelwch Ar-lein 2023.
- Ystyried gosod safonau priodol a phenodi corff gwarchod addas i reoleiddio AI (Deallusrwydd Artiffisial) a fydd yn diogelu defnyddwyr a busnesau cyfreithlon.

CYFLWYNIAD

Dyma gyfnod heriol i economi'r DU; rydym yng nghanol argyfwng costau byw ac nid yw defnyddwyr erioed wedi bod yn fwy agored i niwed. Mae cynnydd prisiau manwerthu bwyd, ynni, rhent, yswiriant a ffonau symudol wedi taro'r tlotaf yn ein cymdeithas yn galetaf. Mae twf masnach ar-lein fyd-eang wedi gweld cynnydd esbonyddol mewn cynhyrchion ffug ac anniogel a fewnforir, yn ogystal â sgamiau a thwyll, a all gael effaith fawr ar ddefnyddwyr ag incwm isel. Mae'r 'daith tuag at sero net' yn agor marchnadoedd newydd a chymhleth, ond mae costau uchel cynhyrchion gwella cartrefi a cherbydau trydan wedi gadael defnyddwyr yn agored i fasnachwyr twyllodrus a sgamiau.

Mewn cyfnod pan fo lefelau o niwed i ddefnyddwyr yn cynyddu, mae mynediad i gyfiawnder yn dal i fod y tu hwnt i gyrraedd llawer o ddefnyddwyr. Felly mae angen i ni alluogi defnyddwyr i wneud penderfyniadau gwybodus ac osgoi problemau o ganlyniad.

Mae angen i systemau rheoleiddio allu ymateb i'r sector masnachu hwn sy'n newid yn gyflym. Ond er gwaethaf y pwysau cynyddol ar y farchnad rydym wedi gweld adnoddau Safonau Masnach yn gostwng 50%, hyd at lefelau anghynaliadwy.

Pwrpas Safonau Masnach

Mae Safonau Masnach yn rhan o fywyd bob dydd: cefnogi economïau lleol, chwarae rhan hollbwysig wrth amddiffyn defnyddwyr a chynnal amgylchedd masnachu teg a diogel i fusnesau.

Safonau masnach:

- Atal masnachwyr twyllodrus rhag cyflawni troseddau yn erbyn defnyddwyr, rhag elwa ar y cyhoedd (gan gynnwys pobl hŷn neu'r rhai mwyaf agored i niwed) trwy wneud honiadau ffug a sgamiau.
- Atal gwerthu nwyddau ffug a theganau a chynhyrchion peryglus.
- Sicrhau bod y bwyd rydych chi'n ei fwyta yn cynnwys yr hyn mae'n ei ddweud ar y label.
- Atal toriad allan o glefydau anifeiliaid.
- Atal plant ifanc rhag prynu sigaréts, alcohol a fepiau.
- Sicrhau bod asiantau eiddo yn ymddwyn yn deg gyda defnyddwyr sy'n prynu neu'n rhentu eu cartref.
- Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda busnesau i sicrhau eu bod yn deall y gyfraith. Sicrhau eich bod yn cael yr hyn yr ydych yn talu amdano, ar-lein ac mewn siopau, a llawer mwy. Yn y DU, mae gwerth tua £650 biliwn o nwyddau a gwasanaethau yn cael eu gwerthu yn ôl pwysau, cyfaint neu nifer bob blwyddyn; felly mae colles o ddim ond 1% yn costio tua £6.5 biliwn i ddefnyddwyr a busnesau. [1]

[1] UK Measurement Strategy The Value of Measurement: Supporting information for the UK Measurement Strategy, Department for Business, Energy & Industrial Strategy, March 2017, https://assets.publishing.service.gov.uk/ media/5a750a6140f0b6397f35d334/ uk-measurement-strategy-supporting-information.pdf aand Brexit Think Tank Trading Standards Opportunities and Threats from the UK Leaving the EU, Legal Metrology, The EU Withdrawal Impact on Legal Metrology, David Templeton, CTSI Lead Officer for Legal Metrology

"

RYDYM HEFYD YN GWEITHIO'N AGOS GYDA BUSNESAU I SICRHAU EU BOD YN DEALL Y GYFRAITH.

Mae'r CTSI yn gweithio'n agos gyda rheoleiddwyr cenedlaethol a, thrwy dimau Safonau Masnach Awdurdodau Lleol, rydym yn gwneud yn sicr bod cyfreithiau'n cael eu gorfodi drwy reoleiddio. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda busnesau i sicrhau eu bod yn deall y gyfraith ac rydym yn ymateb i'r rhai sy'n ei thorri. Mae system Safonau Masnach effeithiol yn rhoi hyder i ddefnyddwyr yn y busnesau y maent yn prynu nwyddau a gwasanaethau ganddynt, sy'n rhan hanfodol o dwf economaidd ein cenedl.

Mae'r disbyddiad yng ngallu, adnoddau a sgiliau'r gweithlu Safonau Masnach yn cael effaith ddinistriol ar ein gallu i ddiogelu defnyddwyr a busnesau cyfreithlon. Rydym eisoes yn gweld arwyddion brawychus o ddad-droseddoli troseddau sy'n cynnwys troseddoldeb difrifol, trefniadol a phroffesiynol, fel troseddau ar garreg drws. Er y bo'r niwed ariannol i ddefnyddwyr unigol yn rhedeg i filoedd o bunnau, mae cyfyngiadau cyllidebol wedi golygu bod digwyddiadau o'r fath yn cael eu hystyried gan rai yn droseddau "lefel isel".

Dros y degawd diwethaf mae Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS) wedi mynd i'r afael â

£1.54 BILIWN

o golled ariannol i ddefnyddwyr a busnesau.

Sy'n cyfateb i **£11** o **golled wedi'i atal** am bob **£1** a fuddsoddwyd.

Canlyniadau o beidio â buddsoddi mewn Safonau Masnach

Mae gwaith Safonau Masnach yn hanfodol i atal argyfyngau cenedlaethol. Heb reolaethau ar gynnyrch adeiladu anniogel, rydym mewn perygl o drychineb Grenfell arall, a laddodd 72 o bobl a chostiodd £6 biliwn i economi'r DU[2]. Heb wiriadau ar gig sy'n dod i mewn i'r gadwyn fwyd, rydym mewn perygl o sgandal cig ceffyl arall, a achosodd niwed enfawr i enw da diwydiant cig y DU gartref a thramor ac a chostiodd £850 miliwn i economi'r DU[3]. Yn ystod y degawd diwethaf, mae Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS) wedi mynd i'r afael â £1.54 biliwn mewn niwed i ddefnyddwyr a busnesau, sy'n cyfateb i £11 o golled a ataliwyd am bob £1 a fuddsoddwyd[4]. Er gwaethaf hyn, yn 2022 roedd tua £54 biliwn o golled i ddefnyddwyr heb ei ddatrys[5] ac mae degawd o dan-ariannu Safonau Masnach wedi gadael y system diogelu defnyddwyr ar chwâl.

Mae ein maniffesto yn egluro'r camau gweithredu allweddol sydd eu hangen i ailadeiladu gwasanaethau Safonau Masnach fel y gallwn gefnogi cymunedau a busnesau lleol yn well i ffynnu drwy reoleiddio, ac adfer ymddiriedaeth a hyder yn y system diogelu defnyddwyr. Mae'r CTSI yn awyddus i weithio gyda Llywodraeth y DU a Llywodraethau Datganoledig a phartneriaid allweddol er mwyn cyflawni'r gwelliannau hyn.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Ailadeiladu gwasanaethau Safonau Masnach amddiffyn defnyddwyr a busnesau sy'n parchu'r gyfraith
- Wneud y system amddiffyn defnyddwyr ehangach yn fwy effeithiol
- Fynd i'r afael â materion parhaus a materion sy'n dod allan

[2] Mae'r gost hon yn cynnwys costau prynu cartrefi newydd ar gyfer goroeswyr, creu cofeb, ymholiad cyhoeddus, costau cyfreithiol, ac iawndal i deuluoedd a goroeswyr mewn profedigaeth, The Guardian, 30 Gorffennaf 2023, **https://www.theguardian.com/uk-news/2023/jul/30/grenfell-tower-disaster-cost-soars,** £3.5 billion for removing unsafe cladding from buildings more than 18m high on top of £1.6 billion in the previous year, BBC News, 20 Ebrill 2021, **https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-56805145**

[3] Canfuwyd cig ceffyl mewn cynhyrchion cig eidion, roedd y costau amcangyfrifedig o ganlyniad i alw cynnyrch yn ôl, colli gwerthiant, a phrisiau cyfranddaliadau cynyddol, The Grocer, 15 Ionawr 2023, **https://www.thegrocer.co.uk/food-safety/horsegate-10-years-on-is-our-food-any-safer/675174.article**

[4] National Trading Standards - Ten Year Impacts, April 2012 – April 2022, NTS provides funding from Department for Business and Trade and other Departments and tasks local and regional Trading Standards teams **https://www.nationaltradingstandards.uk/uploads/NTS%2010_year_Impacts%20-Oct%2022.pdf**

[5] Consumer Protection Study 2022, Understanding the impacts and resolution of consumer problems, BEIS Research Paper Number 2022/005, Department for Business, Energy & Industrial Strategy, **https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1068864/consumer-protection-study-2022.pdf**

Delwedd o Grenfell Towers ac Ivory Spire

1 AILADEILADU GWASANAETHAU SAFONAU MASNACHU ER MWYN AMDDIFFYN Y DEFNYDDWYR A BUSNESAU SY'N UFUDD I'R GYFRAITH YN WELL

1.1 Ailadeiladu gwasanaeth Safonau Masnach y DU

Mae gwaith hanfodol Safonau Masnach wrth gefnogi arloesedd busnesau a chadw defnyddwyr yn ddiogel rhag troseddau gan fasnachwyr twyllodrus yn cael ei beryglu oherwydd diffyg buddsoddiad. Mae arolygon gweithlu CTSI olynol wedi darganfod bod adnoddau Safonau Masnach wedi'u torri i lefelau difrifol:[6]

- Yn ystod y degawd diwethaf mae gwariant ar Safonau Masnach wedi cael ei dorri dros 50%.
- Yn ystod yr un cyfnod mae lefelau staffio wedi lleihau rhwng 30% a 50%.
- Nid oes bellach gan lawer o awdurdodau adnoddau digonol i orfodi'r holl ddeddfwriaeth diogelu defnyddwyr y maent yn gyfrifol amdani.

Erbyn hyn, mae'n hollbwysig i dderbyn mwy o fuddsoddiad cynaliadwy hirdymor mewn Safonau Masnach i ailadeiladu adnoddau, gall a'r gallu i ymateb i'r materion a nodir yn y maniffesto hwn. Yn 2020/21 darparodd Trysorlys EM £1.4 miliwn i wasanaeth Safonau Masnach Gogledd Iwerddon o fewn Adran yr Economi er mwyn cyflawni'r rhwymedigaethau newydd o dan brotocol Gogledd Iwerddon a fframwaith Windsor. Defnyddiwyd hwn i gynyddu maint y staff gan 30%, gan gynnwys 24 o staff ychwanegol ac 16 o hyfforddeion, yn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor gwasanaeth Safonau Masnach Gogledd Iwerddon.

Byddai buddsoddiad parhaus yn ailadeiladu gwasanaethau Safonau Masnach lleol drwy greu 2,000 yn fwy o swyddi Safonau Masnach, gan gynnwys 300 o leoedd Prentisiaeth ledled y DU. Byddai'r buddsoddiad hwn yn helpu i leihau methiant busnes oherwydd cystadleuaeth annheg ac anghyfreithlon, cynyddu cyllid treth gan fusnesau cyfreithlon, lleihau anghydraddoldebau iechyd a chostau'r GIG gyda llai o farwolaethau ac anafiadau sy'n gysylltiedig â diogelwch cynnyrch. Gellid ceisio buddsoddiad o ardoll ar fusnes, treth neu refeniw treth ychwanegol gan ddarparwyr ar-lein.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Sicrhau buddsoddiad ychwanegol graddol mewn gwasanaethau Safonau Masnach, gan godi i £100 miliwn ar ôl 4 blynedd.

[6] CTSI Workforce survey 2017, **https://www.tradingstandards.uk/media/documents/news--policy/surveys/ctsi-workforce-survey-2017.pdf** a CTSI Workforce survey 2019

1.2 Archwilio Modelau Ariannu Safonau Masnach Amgen

Mae rheoleiddio lleol a seilir ar leoliad yn rhan hanfodol o'r system diogelu defnyddwyr. Nid yw arian a ddosberthir drwy gymhorthdal y Llywodraeth ganolog i Awdurdodau Lleol wedi'i glustnodi; nid oes unrhyw sicrwydd y bydd arian yn cyrraedd Safonau Masnach ac, felly, nid yw'r cymhorthdal yn rhoi unrhyw sicrwydd o adnoddau Safonau Masnach. Er y croesawer cymorthdaliadau blynyddol gan Adrannau'r Llywodraeth, fel arian i trafod fepio neu wasanaethau gorfodi yn ein porthladdoedd a'n ffiniau, dim ond cyllid tymor byr yw hyn, sy'n rhwystro recriwtio a chynllunio ar gyfer Safonau Masnach yn yr hirdymor. Er mwyn rhoi sylfaen fwy cynaliadwy i Safonau Masnach ac i fanteisio'n llawn ar reoleiddio lleol, mae angen amddiffyn cyllid Safonau Masnach. Fel arall, mae perygl iddo gael ei ddefnyddio at ddibenion eraill.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Adolygu'r model ariannu presennol ar gyfer Safonau Masnach gyda'r bwriad o'i roi ar ddull mwy strategol a chynaliadwy.

"MAE RHAID I ARIANNU SAFONAU MASNACH GAEL EI AMDDIFFYN NEU MAE PERYGL Y CAIFF EI DDEFNYDDIO AT DDIBENION ERAILL.

ASTUDIAETH ACHOS

Gyda chefnogaeth CTSI, mae gan NTS hanes profedig o gydlynu gweithgareddau Safonau Masnach yn effeithiol trwy ddull partneriaeth gyda'r rhwydwaith Safonau Masnach rhanbarthol.

Dros 5 mlynedd, gyda chyllid gan BEIS, ariannodd [7] NTS dîm sy'n mynd i'r afael â sgamiau marchnata torfol. Gweithiodd gydag asiantaethau gorfodi tramor a thimau Safonau Masnach lleol i helpu i darfu ar bostwyr sgam a chynorthwyo gydag ymyriadau. Stopiodd y tîm dros 11 miliwn o eitemau o bost sgam, cynorthwyodd mwy na 11,300 o ddefnyddwyr a oedd yn arbennig o agored i niwed, ac arbedodd dros £120 miliwn i ddioddefwyr.[8]

Yn ystod y degawd diwethaf, mae'r Asiantaeth Safonau Bwyd (FSA) wedi darparu hyd at £2.3 miliwn y flwyddyn ar gyfer rhaglen cyflenwi bwyd anifeiliaid a ddarperir drwy NTS, y bu'n arwain at arolygiadau o 13,500 o leoliadau, yn ogystal â samplu a gweithrediadau eraill. Mae NTS hefyd wedi cydlynu ymatebion awdurdodau lleol i faterion, fel clwy'r traed a'r genau a ffliw adar, sydd wedi bod yn allweddol i ddiogelu iechyd y cyhoedd, cefnogi ffermio yn y DU a chynnal marchnadoedd allforio cig.

Dros y 10 mlynedd diwethaf, mae'r farchnad ceir ail-law wedi bod yn un o'r sectorau diwydiant y bu'r cwynion mwyaf yn y DU amdani. Mae delwyr twyllodrus sy'n gwerthu ceir rhad, â milltiroedd wedi'u dileu neu geir nad yw'n addas i'r ffordd yn cyffwrdd y defnyddwyr mwyaf agored i niwed ariannol yn aml. Cefnogodd NTS weithgareddau traws-ranbarthol Safonau Masnach i darfu ar y masnachwyr ceir ail law y cwynwyd yn amlaf amdanynt. Dros 4 blynedd mae hyn wedi atal £1.9 miliwn o golled i ddefnyddwyr.

[7] Yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol – yn ystod y 10 mlynedd, darparodd BEIS £12 miliwn o gyllid y flwyddyn

[8] National Trading Standards - Ten Year Impacts April 2012 – April 2022, **https://www.nationaltradingstandards.uk/uploads/NTS%2010_year_Impacts%20-Oct%2022.pdf**

1.3 Buddsoddiad Rhagweledig i Weithwyr Proffesiynol Safonau Masnach

Mae gweithlu Safonau Masnach yn heneiddio ac yn lleihau mewn niferoedd oherwydd ymddeoliad ac anawsterau cadw staff. Mae angen i ni ddatblygu cyflenwad o ddawn yn y dyfodol yn y gweithlu Safonau Masnach sy'n cynrychioli'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.

- Yn yr Alban, disgwylir i fwy na hanner y proffesiwn ymddeol yn ystod y 10 mlynedd nesaf.
- Yng Nghymru, yn 2021, doedd ond 7% o'r proffesiwn yn 30 oed neu'n iau ac roedd 31% dros 50 oed.
- Mae'n ddarlun tebyg ledled Lloegr.

Mae angen i ni hyrwyddo'r proffesiwn i bobl ifanc ac i'r rhai sy'n dymuno newid gyrfa. Trwy weithio gyda hyfforddwyr arbenigol, mae CTSI wedi datblygu ffordd fwy fforddiadwy a chynaliadwy o ddod â dawn newydd i Safonau Masnach yn Lloegr trwy Gynlluniau Prentisiaeth Lefel 4 y Swyddog Cydymffurfiaeth Rheoleiddio (RCO) neu lefel 6 Gweithiwr Safonau Masnach Proffesiynol (TSP). Mae'r Alban hefyd wedi datblygu cynllun Prentisiaeth lefel 7 Gwasanaethau Rheoleiddiol, fel rhan o Gymhwyster Galwedigaethol yr Alban (SVQ) ac mae Cymru wrthi'n datblygu ei chynllun ar hyn o bryd. Ers mis Awst 2020,[9] mae 207 o Brentisiaid RCO wedi cwblhau eu Prentisiaethau yn Lloegr, ond dim ond 51 o'r rhain sy'n gweithio ym maes Safonau Masnach ar hyn o bryd. Gellid defnyddio £14 miliwn o'r buddsoddiad mewn Safonau Masnach ar gyfer cronfa Brentisiaethau bwrpasol i greu mwy o leoedd Prentisiaeth, gan ddarparu cenhedlaeth newydd o weithwyr proffesiynol Safonau Masnach.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Ddarparu buddsoddiad o £14 miliwn ar gyfer cronfa Brentisiaethau bwrpasol i greu 300 o leoedd prentisiaeth ar gyfer gwasanaethau Safonau Masnach ledled y DU.

> MAE CTSI WEDI DATBLYGU FFORDD FWY FFORDDIADWY A CHYNALIADWY O DDOD Â DAWN NEWYDD I SAFONAU MASNACH YN LLOEGR.

[9] Data from Apprenticeships providers: Babbington, **https://babington.co.uk/about-us/** and Credit Services Association, **www.csa-uk.com**

ASTUDIAETH ACHOS

Prentisiaeth Swyddog Cydymffurfiaeth Rheoleiddiol yng Nghymru

Gan adeiladu ar y cynlluniau Prentisiaeth yn Lloegr, mae Safonau Masnach yng Nghymru yn datblygu cynllun Prentisiaethau Rheoleiddio o 24 mis ar lefel 4 ar gyfer Cymru. Fel i'r cynllun fod yn ymarferol, mae angen 50 o Brentisiaid o leiaf y flwyddyn ar gyfer pob cwrs.

1.4 Amddiffyniad Cryfach yn ein Porthladdoedd a'n Ffiniau

Mae llawer o'r anawsterau y mae timau Safonau Masnach yn ymdrin â nhw yn dod o gynhyrchion is-safonol sy'n dod i mewn i'r DU, sydd wedyn yn cael eu gwerthu ar strydoedd mawr y DU neu ar-lein. Diwydiant porthladdoedd y DU yw'r ail fwyaf yn Ewrop, gyda 95% o'r cargo yn cyrraedd drwy ein porthladdoedd môr. [10] Yn 2022, ymdriniodd 120 o borthladdoedd masnachol â 458.9 miliwn tunnell o gargo, gyda 51 ohonynt yn borthladdoedd mawr yn trin tua 1 miliwn tunnell o gargo y flwyddyn.[11]

Mae Safonau Masnach yn darparu amddiffyniad hanfodol yn ein porthladdoedd a'n ffiniau, trwy gynnwys porthladdoedd cynwysyddion, porthladdoedd RoRo ('roll On Roll Off'), meysydd awyr a chanolfannau post, trwy atal cynhyrchion anghyfreithlon ac anniogel rhag dod i mewn i farchnad y DU. Canfuwyd bod 45% o'r cynhyrchion a fewnforiwyd a archwiliwyd mewn porthladdoedd gan Safonau Masnach yn anniogel.[12] Mae'r Swyddfa Diogelwch a Safonau Cynnyrch (OPSS) yn cydnabod bod adnoddau a phwerau Safonau Masnach yn gyfyngedig, yn arbennig lle mae gwerthwyr wedi'u lleoli dramor heb unrhyw fusnes yn y DU yn y gadwyn gyflenwi.[13] O ganlyniad, mae'r DU yn dod yn domen ar gyfer cynhyrchion anghyfreithlon a pheryglus, sy'n gynyddu'r risg i ddefnyddwyr a niweidio busnesau cyfreithlon y DU. Gellid defnyddio £20 miliwn o fuddsoddiad Safonau Masnach i greu 400 o swyddi Safonau Masnach mewn Awdurdodau Lleol gyda phorthladdoedd a ffiniau yn eu hardal. Byddai hyn yn galluogi Safonau Masnach i gefnogi OPSS i fynd i'r afael yn well â nwyddau anniogel sy'n dod i mewn i'r DU. Mae angen pwerau amlycach i Safonau Masnach eu defnyddio mewn porthladdoedd a ffiniau hefyd ac mae Rheoliad yr UE ar Achredu a Gwyliadwriaeth y Farchnad a Rheoliad Diogelwch Cynnyrch Cyffredinol yr UE yn darparu sylfaen ddefnyddiol i ddiweddaru pwerau Safonau Masnach.[14]

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Gynnig £20 miliwn i gryfhau adnoddau Safonau Masnach ar gyfer Awdurdodau Lleol gyda phorthladdoedd a ffiniau yn eu hardal a gwella pwerau Safonau Masnach fel y gall yr Awdurdodau Lleol hyn fynd i'r afael yn effeithiol â'r cynhyrchion anghyfreithlon ac anniogel sy'n dod i mewn i'r DU.

> DIWYDIANT PORTHLADDOEDD Y DU YW'R AIL FWYAF YN EWROP, GYDA 95% O'N CARGO YN CYRRAEDD TRWY EIN PORTHLADDOEDD MÔR.

[10] Transport statistics Great Britain, 2021, **https://www.gov.uk/government/statistics/transport-statistics-great-britain-2021/transport-statistics-great-britain-2021, https://www.gov.uk/government/ statistics/port-freight-annual-statistics-2022/port-freight-annual-statistics-2022-overview-of-port-freight-statistics-and-useful-information**

[11] Port freight annual statistics, 2021, **https://www.gov.uk/government/statistics/port-freight-annual-statistics-2021/port-freight-annual-statistics-2021-overview-of-port-freight-statistics-and- useful-information#:~:text=In%202021%2C%20a%20total%20of,an%20impact%20on%20cargo%20volumes**

[12] Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Tŷ'r Cyffredin - Amddiffyn defnyddwyr rhag cynhyrchion anniogel

[13] Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Tŷ'r Cyffredin - Amddiffyn defnyddwyr rhag cynhyrchion anniogel

[14] Rheoliad (UE) 2023/988 ar ddiogelwch cynnyrch cyffredinol, **https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.135.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A135%3ATOC**

ASTUDIAETH ACHOS

Gwyliadwriaeth Tîm Mewnforio Suffolk ym Mhorthladd Felixstowe

Yn 2022/2023, canfu tîm Suffolk Imports fod 49% o’r llwythi a archwiliwyd yn cynnwys cynhyrchion anniogel a gwrthodwyd mynediad iddyn nhw, gan gynnwys teganau ac e-sgwteri. Mae gwaith y tîm wedi achub bywydau di-rif ac wedi arbed tua £12.8 miliwn y flwyddyn i economi’r DU.

1.5 Rhoi Sail Statudol i Ofynion Cymhwysedd Diogelwch Cynnyrch

Rydym yn croesawu Adolygiad Diogelwch Cynnyrch amserol OPSS.[15] Fodd bynnag, mae perygl amlwg i iechyd a diogelwch y cyhoedd os nad oes digon o weithwyr proffesiynol Safonau Masnach cymwys i orfodi deddfwriaeth diogelwch. Mae'n hanfodol bod gan Safonau Masnach fynediad at adnoddau arbenigol digonol, yn enwedig yn yr Awdurdodau Lleol hynny sydd â phorthladdoedd neu ffiniau o fewn eu hardal. Er mwyn cyflawni hyn, oes angen gosod y gofynion cymhwysedd ar gyfer gorfodi diogelwch cynnyrch ar sail statudol. Byddai gofyniad cymhwysedd statudol cyffredinol yn mynnu bod swyddogion â chymwysterau addas a chynnal eu cymhwysedd gan ddefnyddio'r fframwaith cymhwyster CTSI presennol a chymwyseddau Ymarferwyr Safonau Masnach Siartredig. Byddai hyn yn cael ei ategu gan God Ymarfer, tebyg i un yr FSA, i'w lunio ar y cyd â phartïon â diddordeb, yn nodi'r cymwysterau a'r cymwyseddau y dylai gweithwyr proffesiynol Safonau Masnach feddu arnyn nhw a sut y cânt eu hasesu a'u cynnal.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Ystyried gwneud cymhwysedd diogelwch cynnyrch yn statudol, er mwyn sicrhau bod gan swyddogion orfodi diogelwch cynnyrch a chymwysterau addas a'u bod yn cynnal eu harbenigedd.

[15] Smarter Regulation: UK Product Safety Review Consultation, August 2023, Department for Business and Trade, **https://assets.publishing.service.gov.uk/media/64ca51246ae44e001311b3e7/uk-product-safety-review-consultation-august-2023.pdf**

2 CREU DEFNYDDWYR MWY HYDERUS TRWY ROI LEFELAU GWELL O DDIOGELWCH

Yn ogystal â chael rhagor o sgiliau ac o le i ailadeiladu galluoedd gorfodi Safonau Masnach, hoffem hefyd weld dewisiadau amgen cliriach yn lle gorfodi, er mwyn cryfhau'r system diogelu defnyddwyr yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys symud tuag at reoleiddio callach, fel Rheoleiddio Cydweithredol ar Sail Canlyniadau lle y bo'n briodol ac yn gwneud mwy o ddefnydd o fecanweithiau eraill anneddfwriaethol fel Dulliau Amgen o Ddatrys Anghydfodau (ADR), Codau Defnyddwyr, a mynediad at wybodaeth, cyngor ac addysg.

2.1 Addysg Defnyddwyr i Ddefnyddwyr Ifanc

Mae defnyddwyr hyderus a deallus yn gyrru cystadleuaeth ac arloesedd busnes. Ond mae diffyg gwybodaeth am hawliau defnyddwyr, materion ariannol ac iawndal yn golygu bod defnyddwyr yn fwy agored i gael eu twyllo gan sgamiau neu beidio â chael yr hyn y maent ei eisiau, yn enwedig mewn marchnadoedd cymhleth newydd. Mae defnyddwyr ifanc hefyd yn fwy tebygol o ymgysylltu â'r farchnad cyfryngau cymdeithasol sydd wedi'i rheoleiddio'n wael lle mae sgamiau'n digwydd yn amlach. Mae rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau i ddefnyddwyr ifanc fel iddyn nhw ddeall eu hawliau a rheoli eu harian yn hanfodol i'w galluogi i fod yn fwy hyderus wrth fynnu eu hawliau, osgoi problemau defnyddwyr a cheisio iawndal os aiff pethau o chwith.

Mae Addysg Ddinasyddiaeth ac Addysg Bersonol, Cymdeithasol, Iechyd ac Economaidd (ABCh) yn arfau pwysig yn addysg plant gan eu bod yn rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau angenrheidiol i ddisgyblion wneud penderfyniadau gwybodus a chaffael dealltwriaeth gadarn o berygl. Dangosodd arolwg barn gan CTSI fod 82% o bobl yn cytuno y dylid addysgu hawliau defnyddwyr mewn ysgolion.[16] Felly, dylid ychwanegu hawliau defnyddwyr a materion ariannol at y meysydd llafur Dinasyddiaeth ac ABCh. Gellid ei ychwanegu hefyd at brentisiaeth a chymwysterau masnach galwedigaethol, a fyddai'n helpu i greu cymunedau gwytnach.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Gynnwys hawliau defnyddwyr a materion ariannol yn y meysydd llafur Dinasyddiaeth ac Addysg Bersonol, Cymdeithasol, Iechyd ac Economaidd (ABCh) neu eu hymgorffori yn y cwricwlwm cenedlaethol craidd ar gyfer pobl ifanc 14-18 oed.

[16] Arolwg a chomisiynwyd gan CTSI o 1,000 o bobl ledled y DU, Medi 2023, **https://charts.censuswide.com/CW12206EC/CW12206EC_VIbox.html**

2.2 Ddarparu Cyfeiriad Strategol mwy Cydlynol ar gyfer Diogelu Defnyddwyr

Mae gwasanaethau Safonau Masnach yn darparu cymorth rheoleiddio seiliedig ar leoliad i amrywiaeth o Adrannau ac asiantaethau'r Llywodraeth, megis yr Adran Busnes a Masnach (DBT), yr Adran Lefelu i Fyny, Tai a Chymunedau (DLUHC), Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Defra), OPSS, y Swyddfa Eiddo Deallusol (IPO) a'r FSA a Llywodraethau Datganoledig, ac mae gan bob un ohonynt flaenoriaethau gwahanol. Mae hyn yn ychwanegu cymhlethdod ac heriau o ran adnoddau i wasanaethau Safonau Masnach. Byddai Hyrwyddwr Defnyddwyr o fewn y Llywodraeth gyda chyfrifoldeb am gydgordio ar draws y Llywodraeth a gweithio gyda phartneriaid allweddol, gan gynnwys Safonau Masnach, yn helpu i ganolbwyntio gweithgareddau gorfodi ar y blaenoriaethau diogelu allweddol. Gallai'r Hyrwyddwr Defnyddwyr weithio ynghyd â Chyngor Defnyddwyr annibynnol newydd.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Benodi Hyrwyddwr Defnyddwyr yn y Llywodraeth i fod yn gyfrifol am ddarparu cyfeiriad strategol mwy cydlynol ar faterion diogelu defnyddwyr.

2.3 Gwella Rhannu Data Defnyddwyr a Gwybodaeth

Mae data niwed defnyddwyr yn cael ei gasglu neu ei nodi gan lawer o wahanol sefydliadau, fel DBT, OPSS, yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA), Citizens Advice,[17] Swyddfa'r Marchnadoedd Nwy a Thrydan (Ofgem) a'r Bartneriaeth Diogelu Defnyddwyr, ond nid oes darlun cyffredinol o'r peryglau i ddefnyddwyr. Amlygodd adroddiad diweddar y Swyddfa Archwilio Genedlaethol bwysigrwydd o gydweithredu a chydgysylltu rhwng llywodraeth ganolog a lleol, ond canfu nad oedd unrhyw gyfnewid data effeithiol rhwng sefydliadau yn nhrefniadau diogelwch cynnyrch a bwyd y DU.[18] Yn ychwanegol, derbyniodd llinell gymorth Cyngor ar Bopeth dros 1.8 miliwn o alwadau yn ystod 2022-2023,[19] sy'n darparu gwybodaeth bwysig i Safonau Masnach am broblemau defnyddwyr, ond mae oriau agor llinellau cymorth cyfyngedig oherwydd heriau adnoddau, a'r natur gynyddol gymhleth achosion defnyddwyr, yn lleihau'r ffynhonnell wybodaeth hon. Mae'n hollbwysig bod gan gyngor ar bopeth yr adnoddau i barhau â'r gwasanaeth hanfodol hwn.

Byddai dileu rhwystrau diangen i rannu data ar broblemau defnyddwyr yn galluogi Safonau Masnach i gael mynediad at wybodaeth gadarnach a mwy pwerus. Bydd hyn yn helpu Safonau Masnach i wneud defnydd llawn o'u system a arweinir gan wybodaeth, gweithio'n fwy effeithiol mewn partneriaeth â rheoleiddwyr eraill a thargedu eu hymyriadau rheoleiddiol yn well.

> MAE'N HOLLBWYSIG BOD GAN GYNGOR AR BOPETH YR ADNODDAU I BARHAU Â'R GWASANAETH HANFODOL HWN.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Gynnal dadansoddiad o ddata niwed defnyddwyr er mwyn datblygu darlun cyffredinol o'r peryglon a'r niwed y mae defnyddwyr yn eu hwynebu.
- Gefnogi trefniadau rhannu data a gwybodaeth yn well rhwng sefydliadau a busnesau er mwyn helpu Safonau Masnach i dargedu eu hadnoddau'n fwy effeithiol a gwella canlyniadau i ddefnyddwyr.

[1] Llinell gymorth Cyngor ar Bopeth i ddefnyddwyr yn Lloegr, Consumer Advice Scotland, Energy Advice Scotland, Postal Advice Scotland, Consumerline yng Ngogledd Iwerddon, **https://www.gov.uk/consumer-advice**

[18] Lessons learned: How to deliver effective regulation locally Cross-government, National Audit Office, SESSION 2022-23 26 MAY 2023 HC 1373, **https://www.nao.org.uk/insights/lessons-learned-how-to-deliver-regulation-locally/?utm_source=LinkedIn&utm_medium=social&utm_campaign=Orlo**

[19] Blwyddyn o dorri recordiau digroeso. Citizens Advice, Adroddiad blynyddol 2022/23, **https://assets.ctfassets.net/mfz4nbgura3g/2bwY2CBqL6xXKOR1m4Tybn/512b9a90d559b7f1b36a121bb2a704fa/**

2.4 Ehangu Rôl Dewisiadau Amgen yn lle Gorfodi, gan gynnwys Codau Defnyddwyr a Dulliau Amgen o Ddatrys Anghydfodau (ADR).

Mewn amgylchedd masnachu technolegol sy'n symud yn gyflym, gall deddfwriaeth fod ar ei hôl hi a hyd yn oed rwystro arloesedd busnes, felly oes cyfle i ddefnyddio dull rheoleiddio craffach, fel Rheoleiddio Cydweithredol ar Sail Canlyniadau. Gall Codau Defnyddwyr CTSI a chynlluniau ADR gynnig offer anneddfwriaethol cadarn i ddefnyddwyr fel iddyn nhw chwilio am iawndal pan fydd pethau'n mynd o'i le gyda phryniant, sy'n dynnu'r pwysau oddi ar y system llysoedd o dan bwysau. Mynnir i fusnesau sy'n dymuno bod yn rhan o God Defnyddwyr gynnig cynllun ADR cymeradwy. Ar hyn o bryd mae Codau Defnyddwyr yn cwmpasu tua 80,000 o fusnesau mewn amrywiaeth o sectorau, gan gynnwys ynni adnewyddadwy, gofal iechyd, gwerthu ceir ac adeiladwyr. Fodd bynnag, mae defnyddwyr wedi drysu ynglŷn â sut i geisio iawndal pan fydd ganddynt broblem (oherwydd cyfuniad o ddarparwyr ADR lluosog a bylchau mewn unioni cam) ac nid ydynt yn deall rôl yr Ombwdsmyn, Iawndal a chynlluniau ADR. Er enghraifft, yn y sector eiddo preifat oes 2 gynllun Ombwdsmon (yr Ombwdsmon Eiddo a'r Ombwdsmon Cartrefi Newydd) a'r cynllun Gwneud Iawn am Gamweddau Eiddo. Canfu Citizens Advice hefyd mai dim ond 28% oedd ymwybyddiaeth defnyddwyr o gynlluniau ADR mewn sectorau a reoleiddir ac 16% mewn sectorau nad ydynt yn cael eu rheoleiddio, a chanfu YouGov mai dim ond 2% o'r cyhoedd sydd wedi defnyddio cynllun ADR. Mae angen gwneud mwy i ddiogelu defnyddwyr a'u helpu i geisio iawn drwy wella achrediad ac atebolrwydd, a symleiddio'r llwybrau gwneud iawn.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Adolygu'r broses unioni i'w wneud yn symlach i fusnesau ac i ddefnyddwyr.

[20] Outcome-Based Cooperative Regulation, The Regulatory Review, Christopher Hodges, 2 Ionawr 2023, **https://www.theregreview.org/2023/01/02/hodges-outcome-based-cooperative-regulation/**

[21] Consumer codes approval scheme annual report 2022, Consumer Codes Approval Scheme (CCAS) Chartered Trading Standards Institute, **https://www.tradingstandards.uk/media/3179006/consumer-codes-annual-report-2022.pdf**

[22] Confusion, gaps, and overlaps A consumer perspective on alternative dispute resolution between consumers and businesses; Chris Gill, Naomi Creutzfeldt, Jane Williams, Sarah O'Neill, a Nial Vivian, Queen Margaret University, Consumer Dispute Resolution Centre, Citizens Advice and University of Westminster, **https://www.citizensadvice.org.uk/Global/CitizensAdvice/Consumer%20 publications/Gaps%20overlaps%20consumer%20confusion%20201704.pdf**

3 DATBLYGU SYSTEM RHEOLEIDDIO SY'N CEFNOGI ARLOESI A THWF BUSNES

Mae Safonau Masnach yn wyliadwrus o fygythiadau parhaus i safonau uchel o amddiffyniad i ddefnyddwyr a busnesau, ac rydym ar flaen y gad o ran nodi peryglon newydd. Mae angen i'n rheoleiddwyr, deddfwyr a gwleidyddion ragweld, cynllunio ac ymateb i'r heriau hyn a sicrhau bod y system Safonau Masnach yn ddigon cadarn i ymdrin â nhw. Mae'r DU yn rhan o'r economi fyd-eang, ac mae angen i ni liniaru'r peryglon y bydd fframwaith rheoleiddio'r DU yn ymwahanu oddi wrth yr UE, a fydd yn sicrhau bod y DU yn lle hygyrch a deniadol i wneud busnes.

3.1 Gyflawni Targed Sero Net y DU erbyn 2050

Mae ymgyrch y DU tuag at sero net yn cyflwyno cyfleoedd busnes, gyda marchnadoedd newydd nid yn unig mewn cerbydau trydan, ond hefyd mewn cynhyrchion ynni gwyrdd - fel pympiau gwres, cynhyrchion heulol ac insiwleiddio cartref - gwerth tua £1 triliwn dros y pum mlynedd nesaf.[23] Fodd bynnag, mae defnyddwyr yn wynebu heriau sylweddol wrth drosglwyddo i'r cynhyrchion mwy cynaliadwy hyn. Er enghraifft, costau uchel ôl-osod paneli heulol a phympiau gwres a gostiodd hyd at £11,000 i £14,000;[24] Yn ychwanegol, mae rhai cerbydau trydan bron ddwywaith pris eu cyfwerth petrol.[25] Datgelodd y CMA 'golchi gwyrdd' lle mae busnesau'n gwneud honiadau [25] amgylcheddol ffug neu wedi'u gorddatgan ac amcangyfrifodd ymchwil gan Citizens Advice yn 2021 y gallai mwy na 19 miliwn o oedolion ledled y DU fod wedi cael eu targedu gan sgam gwyrdd yn y flwyddyn ddiwethaf, gydag amcangyfrif o 5.2 miliwn o ddioddefwyr cael eu heffeithio ganddynt.[27]Canfu CTSI hefyd nad oedd 97% o wefannau cynnal a chadw cartref yn cydymffurfio â'r gyfraith.[28]

Mae buddsoddi mewn Safonau Masnach ar y flaen yn hanfodol er mwyn atal yr hyn yr ydym yn rhagweld fydd yn werth biliynau o bunnoedd o golled i ddefnyddwyr. Byddai cyflwyno cynlluniau trwyddedu sy'n cynnwys safonau diwydiant gofynnol a gofynion achredu, a Chodau Defnyddwyr gorfodol, yn amddiffyn defnyddwyr a busnesau yn well ac yn helpu i feithrin ymddiriedaeth a hyder defnyddwyr yn y marchnadoedd newydd hyn.[29]

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Bennu strategaeth economaidd amlwg ar gyfer cynhyrchion gwyrdd sy'n diogelu defnyddwyr yn bwysicaf.
- Gyflwyno cynlluniau trwyddedu ar gyfer busnesau gwella cartrefi, cerbydau modur ac ynni gwyrdd.

[23] National Consumer Federation, 23 Mawrth 2023, **https://thencf.org.uk/wp-content/uploads/2023/02/NCF-Retrofit-Priorities.pdf**

[24] Energy Saving Trust, **https://energysavingtrust.org.uk/advice/air-source-heat-pumps/**

[25] **https://www.moneysavingexpert.com/utilities/electric-vehicles/#need-10**

[26] Consumer protection in the green heating and insulation sector Call for information: findings report, Competition and Markets Authority, 31 Mai 2023, **https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6475f1685f7bb7000c7fa176/Consumer_protection_in_the_green_heating_and_insulation_sector_-_Final_report.pdf**

[27] From nationally representative survey of 2,112 adults in the UK, 16 Rhagfyr 2021, Cyngor Ar Bopeth, **https://www.citizensadvice.org.uk/about-us/about-us1/media/press-releases/19-million-targeted-by-a-green-scam-here-are-five-top-tips-on-staying-safe-when-making-your-home-more-energy-efficient/**

[28] Arolwg CTSI o 184 o wefannau, 22 Rhagfyr 2023, **tradingstandards.uk/news-policy-campaigns/news-room/2023/almost-all-home-maintenance-websites-do-not-comply-with-the-law/**

[29] Consumer protection in the green heating and insulation sector Call for information: findings report, 31 May 2023, **https://www.tradingstandards.uk/news-policy-campaigns/news-room/2023/almost-all-home-maintenance-websites-do-not-comply-with-the-law/**

3.2 Lleihau Gwahaniaethau Rheoleiddiol rhwng y DU a'r UE

Mae lleihau'r gwahaniaeth rhwng rheoleiddio'r DU a'r UE yn hanfodol er mwyn lleihau'r costau ar fusnesau'r DU a'r gost o hyfforddi swyddogion Safonau Masnach mewn dwy gyfundrefn ddeddfwriaethol wahanol. Gallai unrhyw amwysedd mewn gofynion deddfwriaethol hefyd gyflwyno peryglon i ddefnyddwyr. Gallai Safonau Masnach elwa o rannu gwybodaeth â grwpiau cydweithredu, fel diogelwch cynnyrch (ICSMS), y system rhybudd cyflym ar gyfer cynhyrchion peryglus nad ydynt yn fwyd (RAPEX), metroleg gyfreithiol (WELMEC) a gorfodi cyfraith bwyd. Bydd hyn yn galluogi gwasanaethau Safonau Masnach i dargedu eu hymyriadau yn fwy effeithiol drwy ddull a arweinir gan gudd-wybodaeth.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Leihau'r gwahaniaethau rheoleiddiol rhwng y DU a'r UE a galluogi cyfnewid gwybodaeth parhaus y DU gyda grwpiau cydweithredu allweddol yr UE.

3.3 Symleiddio'r Rheoliad Diogelwch Cynnyrch

Rydym yn croesawu'r estyniad amhenodol i gydnabyddiaeth marc cydymffurfio CE er mwyn osgoi newid sydyn i fusnesau a chostau busnes diangen heb niweidio diogelwch y defnyddwyr. Wedi dweud hynny, mae cael dwy system ddeddfwriaethol - gyda marc Asesiad Cydymffurfiaeth y DU (UKCA) yn gweithio ochr yn ochr â'r marc CE - yn annymunol yn yr hirdymor gan y gall achosi dryswch i ddefnyddwyr. Mae heriau hefyd i Safonau Masnach wrth benderfynu ar ba ddarpariaethau rheoliadol sy'n berthnasol a chymhlethdod i fusnesau'r DU, y gallai fod angen iddyn nhw ymhen amser fynd i'r UE i gael ardystio eu cynhyrchion ar gyfer marchnad y DU. Mae angen strategaeth glir ar gyfer rheoleiddio cynnyrch y DU. Byddai cam cyntaf yn leihau rhwystrau i fasnach a chefnogi asesiad cydymffurfiaeth y DU trwy gytundeb gyda'r UE sy'n cydnabod profi ac ardystio yn y ddwy awdurdodaeth.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Symleiddio'r system reoleiddio diogelwch cynnyrch trwy geisio cydnabyddiaeth ar y cyd o asesiad cydymffurfiaeth â'r UE.

3.4 Mynd i'r Afael â Bylchau i Ddiogelu Defnyddwyr sy'n Defnyddio Marchnadoedd Ar-lein

Mae traean o gynhyrchion bellach yn cael eu gwerthu ar-lein, yn aml trwy farchnadoedd ar-lein, sy'n ddull masnachu allweddol ar gyfer busnesau bach a chanolig.[30]Dangosodd arolwg agweddau defnyddwyr OPSS at ddiogelwch cynnyrch (2022–2023) mai dim ond 52% o ddefnyddwyr sy'n teimlo bod system y DU ar gyfer rheoleiddio diogelwch cynhyrchion yn sicrhau bod y cynhyrchion y maen nhw'n eu prynu yn ddiogel. Dangosodd hefyd ostyngiad yn ymddiriedaeth defnyddwyr mewn cyflenwyr, gyda dim ond 43% yn gweld marchnadoedd ar-lein fel rhai dibynadwy.[31]Mae nwyddau rhad, ffug a chynhyrchion peryglus, fel e-sgwteri a gwefryddion ffonau symudol, a chynhyrchion bwyd marchnad llwyd, yn cael eu mewnforio a'u gwerthu fwyfwy trwy farchnadoedd ar-lein.[32] Dangosodd data OPSS fod 24% o'r 3,000 o hysbysiadau diogelwch yn ymwneud â theganau anniogel, gyda 25% o'r cynhyrchion yn peri risg difrifol neu uchel. Amcangyfrifir hefyd bod gwerthu nwyddau ffug yn costio £1.3 biliwn i drysorlys y DU.[33] Canfu arolwg diweddar CTSI mai Facebook Marketplace oedd y llwyfan y cwynwyd fwyaf yn ei gylch a'r arafaf i gymryd camau yn erbyn gwerthwyr problemus; tynnwyd sylw at eBay ac Amazon hefyd. [34] Mae 90% o weithwyr proffesiynol Safonau Masnach yn dweud nad ydyn nhw wedi gallu cymryd camau yn erbyn marchnadoedd ar-lein, gan gynnwys gwefannau sgam neu twyllodrus. Mae angen i ni greu amgylchedd masnachu teg a diogel i fusnesau ac un y gall defnyddwyr ymddiried ynddo.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Gyflwyno dyletswyddau cyfreithiol amlwg ar farchnadoedd ar-lein yn unol â'r rhai i fusnesau ar-lein, fel y'i eglurir yn Neddf Diogelwch Ar-lein 2023.[35]

> MAE ANGEN I NI GREU AMGYLCHEDD MASNACHU TEG A DIOGEL AR GYFER BUSNESAU A DEFNYDDWYR SY'N DEFNYDDIO MARCHNADAU AR-LEIN.

[30] All-Party Parliamentary Group (APPG) for Consumer Protection, House of Commons Committee of Public Accounts - Protecting consumers from unsafe products, Tŷ'r Cyffredin, 16 Medi 2021, **https://committees.parliament.uk/publications/7451/documents/78000/default/**

[31] OPSS Delivery Report 2022-2023, 9 Ionawr 2024, **https://www.gov.uk/government/publications/opss-delivery-report-2022-2023/opss-delivery-report-2022-2023**

[32] Sesiynau tystiolaeth y Grŵp Seneddol Hollbleidiol ar Ddiogelu Defnyddwyr, 2023

[33] Product Safety Database report 2022 - 2023, Office of Product Safety and Standards, 18 Hydref 2023, **https://www.gov. uk/government/statistics/product-safety-database-annual-reports/product-safety-database-report-2022-to-2023**

[34] Sesiwn dystiolaeth Ymchwiliad y Grŵp Gwrth-ffugio, y Grŵp Seneddol Hollbleidiol ar-lein a'r Gadwyn Gyflenwi Mehefin 2023

[35] CTSI, 20 Mehefin 2023, **https://www.tradingstandards.uk/news-policy-campaigns/news-room/2023/facebook-marketplace- tops-list-of-most-complained-about-online-retail-platforms/**

[36] Adran 10(3)(b), Deddf Diogelwch Ar-lein 2023, **https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/50/contents**

3.5 Gwireddu Manteision Technolegau Digidol ac AI

Mae technolegau digidol newydd (fel AI) yn cyflwyno cyfleoedd i ysgogi arloesedd ac effeithlonrwydd busnes, ond yn 2022, doedd ddim ond 15% o fusnesau wedi mabwysiadu technoleg AI a gan fanwerthu oedd y cyfraddau mabwysiadu isaf. Serch hynny, gallai gwariant ar dechnolegau AI gynyddu o £16.7 biliwn yn 2020 i £83.5 biliwn erbyn 2040.[37] Gallai ymgorffori systemau AI mewn cynhyrchion defnyddwyr wella ansawdd y cynnyrch ac, yn ei dro, diogelwch cynnyrch.[38] Ond oes peryglon; gellir defnyddio AI hefyd ar gyfer sgamiau a thwyll - er enghraifft, gyda thwyll gwe-rwydo a dilysu ChatGPT (a all oresgyn technoleg diogelwch) ac ardystiadau ffug gan enwogion sy'n pwrpasu twyllo defnyddwyr. Mae'r argyfwng costau byw yn golygu bod gwariant defnyddwyr o dan bwysau sylweddol, gyda defnyddwyr yn chwilio am gynnyrch a gwasanaethau rhad, sy'n eu gadael yn fwy agored i sgamiau a thwyll. Yn 2022, roedd 1 o bob 15 o oedolion yn ddioddefwyr twyll, gyda 18% o'r rhain a erlidiwyd yn dioddef mwy nag unwaith o hwn. Yn 2019/20, amcangyfrifwyd mai cyfanswm cost twyll yn erbyn unigolion yng Nghymru a Lloegr i gymdeithas oedd o leiaf £6.8 biliwn.[39] Bydd cyflawni'r safonau cywir yn diogelu defnyddwyr ac yn cynnal hyder busnes.

Rydym yn galw ar y Llywodraeth nesaf i:

- Ystyried gosod safonau priodol a phenodi corff gwarchod addas i reoleiddio AI (Deallusrwydd Artiffisial) a fydd yn diogelu defnyddwyr a busnesau cyfreithlon.

[37] AI Activity in UK Businesses An assessment of the scale of AI activity in UK businesses and scenarios for growth over the next twenty years, A report by Capital Economics for the Department for Digital, Culture, Media, and Sport (DCMS), Andrew Evans, Anja Heimann, January 2022, **https://assets.publishing.service.gov.uk/media/61d87355e90e07037668e1bd/AI_Activity_in_UK_Businesses_Report__Capital_Economics_and_DCMS__January_2022__Web_accessible_.pdf**

[38] Study on the Impact of Artificial Intelligence on Product Safety, OPSS, Final Report, December 2021, **https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1077630/impact-of-ai-on-product-safety.pdf**

[39] Fraud Strategy: stopping scams and protecting the public, Home Office, Updated 1 June 2023, **https://www.gov.uk/government/publications/fraud-strategy/fraud-strategy-stopping-scams-and-protecting-the-public#the-harm-fraud-causes**

GWEITHIO GYDA CHI

Byddem wrth ein modd yn gweithio gyda chi ar y materion hyn, felly cysylltwch â'n tîm polisi, at policy@tsi.org.uk.

Am y CTSI

Y Sefydliad Safonau Masnach Siartredig (CTSI) yw'r gymdeithas aelodaeth broffesiynol ar gyfer Safonau Masnach ledled y DU. Mae ein haelodaeth eang yn cynrychioli gweithwyr proffesiynol Safonau Masnach a mewn diogelwch y defnyddwyr sy'n gweithio mewn amrywiaeth o sectorau – sy'n gynnwys awdurdodau lleol, llywodraeth ganolog a rheoleiddwyr cenedlaethol, busnesau a sefydliadau dielw. Mae ein aelodau i gyd yn unedig mewn uchelgais i ddiogelu defnyddwyr a sicrhau chwarae teg i fusnesau.

DIOLCHIADAU

Diolch i'n Haelodau, Canghennau, Adrannau, Cyngor, Bwrdd, Swyddogion Arweiniol, Is-lywyddion a Choleg y Cymrodorion am rannu eu barn a'u barn gyda ni wrth baratoi'r maniffesto hwn. Estynnwn ein diolch hefyd i bob un o'n sefydliadau rhanddeiliaid am eu mewnbwn gwerthfawr: Swyddogion Arweiniol CTSI, Cydlynwyr Rhanbarthol, cynrychiolwyr Safonau Masnach o'r pedair Gwlad, Awdurdod Safonau Hysbysebu, Cyngor Ar Bopeth, Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd, Cynllun Cymeradwyo Codau Defnyddwyr, Safonau Bwyd Asiantaeth, Cymdeithas Llywodraeth Leol, Swyddfa Diogelwch a Safonau Cynnyrch, UKAS, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Cymdeithas Siopau Cyfleustra, Siambrau Masnach Prydain, Consortiwm Manwerthu Prydain, Cymdeithas Teganau ac Hobi Prydain, Ffederasiwn Busnesau Bach, Y Sefydliad Allforio, Y Sefydliad Drwyddedu, Ffederasiwn Cenedlaethol Defnyddwyr, Cymdeithas yr Ombwdsmon, Comisiynydd Busnesau Bach, Ffederasiwn Pwyso'r DU, Trustmark, Which?

Sefydliad Safonau Masnach Siartredig

@CTSI_UK LinkedIn CharteredTSI Facebook

www.tradingstandards.uk